

IV МІЖНАРОДНА АРХЕОЛОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Традиція археологічних конференцій студентів і молодих вчених не нова. Їх мета — розширити коло спілкування, налагодити обмін думками, знайомство з традиціями наукових шкіл та новими напрямками наукових пошуків. Початок таким конференціям вже в незалежній Україні поклали викладачі та студенти Київського державного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (1993 р.), Київського державного університету ім. Тараса Шевченка (1994 р.), Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова (1995 р.). IV Міжнародну археологічну конференцію студентів і молодих вчених (МАКС і МВ) провадила 14—16 травня 1996 р. кафедра культурології та археології Національного університету «Києво-Могилянська Академія» при підтримці Міжнародного фонду «Відродження» та фірми «Еліт». Оргкомітет отримав 185 заявок на участь в Конференції з 37 міст України, Литви, Росії. Під час Конференції зареєструвалось 143 учасники. 13 травня в Галереї Мистецтв НаУКМА була відкрита виставка «Трипільський світ України. Традиції та сучасність», яка діяла протягом Конференції. Організатор виставки — культурно-мистецький центр «Спадщина». Під час відкриття виставки з привітанням учасникам Конференції виступили ректор НаУКМА канд. філол. наук С. С. Іванюк, зав. кафедрою культурології та археології НаУКМА докт. філос. наук Б. О. Парахонський. Про роботу культурно-мистецького центру «Спадщина» та концепцію виставки розповів директор Центру П. Л. Корнієнко. 14 травня в Конгресній залі НаУКМА на відкритті Конференції її учасників привітав Президент НаУКМА докт. філол. наук В. С. Брюховецький та заступник директора з наукової роботи ІА НАН України докт. архітектури С. Д. Крижницький. Проректор з наукової роботи НаУКМА канд. хім. наук Ю. Л. Зуб ознайомив з деякими питаннями наукової роботи в Університеті, завідуючий кафедрою культурології та археології НаУКМА Б. О. Парахонський розповів про основні напрями навчальної і наукової роботи кафедри. На пленарному засіданні (головуючий — О. В. Бондарець) виступили з доповідями В. В. Падалка (Київ) «До питання культурогенезу і становлення людини», Д. Я. Вортман (Київ) «Археологічні об'єкти на картах пам'яток історії та культури», О. М. Харченко (Київ) доповіді про особливості розвитку образотворчого мистецтва неолітичного населення території України у зв'язку з його релігійно-міфологічними уявленнями. Після пленарного засідання учасникам Конференції була запропонована екскурсійна програма. 15—16 травня працювало 7 секцій: — Теорія та історіографія археології — Етнографія — Археологія кам'яного та мідного віків — Археологія епохи бронзи — Археологія доби раннього заліза — Середньовічна археологія (V — перша половина XIII ст.) — Археологія другої половини XIII — XVIII ст.

Під час засідань секції «Теорія та історіографія археології» (головуючий — к. і. н. К. П. Бунятян, секретар — К. С. Мальцева) з доповідями виступили С. К. Рець (Черкаси), М. П. Тупцієнко (Кіровоград), Т. М. Дяченко (Лубни), О. М. Каковкіна (Дніпропетровськ), Я. І. Онищук (Львів), А. А. Здоров (Одеса), К. С. Мальцева (Київ), Ю. Ю. Завгородній (Київ). Проголошені доповіді були спрямовані на відновлення імен видатних діячів культури України, зокрема, таких, що доклали зусиль до збирання предметів старовини та створення музеїв. Історіографічні проблеми піднімати вкрай необхідно, оскільки саме аналіз розвитку науки, наукових знань дозволяє досягти суттєвих зсувів у її розвитку. Грунтовними були й доповіді, присвячені історичним передумовам виникнення міст в окремих регіонах, проблеми сакрального навантаження міста, особливостям культури заліза та Бога-коваля в індоєвропейському та у власне слов'янському середовищі.

На секції «Етнографія» (головуючий Ю. І. Іванова, секретар О. Ю. Корсак) прослухали та обговорили доповіді А. П. Пономарьова (Київ), О. О. Коцевих (Київ), М. К. Чучко (Чернівці), Ю. С. Фігурного (Київ), Ю. І. Іванової (Київ), Н. О. Петрової (Одеса), В. К. Козюби (Київ), О. А. Пригаріна (Одеса), О. І. Ганчева (Одеса), Н. І. Серебрянкової (Одеса), Г. М. Захарченко (Одеса), Т. А. Агафонової (Одеса), Т. В. Пригаріної (Одеса), К. В. Бурнусуса (Одеса). Ці доповіді представляли різні напрями етнографічних студій — польові дослідження, теоретичні, порівняльний аналіз, тощо. На секції було ухвалено концепцію та проект Статуту Всеукраїнської асоціації молодих етнологів, рішення про створення якої було прийнято на I Всеукраїнській етнологічній конференції студентів та молодих вчених в Одесі (лютий 1996 р.). Прийняття даних документів планується на II Всеукраїнській етнологічній конференції в Чернівцях (1997 р.).

На засіданнях секції «Археологія кам'яного та мідного віків» (головуючий — д. і. н. Л. Л. Залізник, секретар — Н. В. Ступницька) виступили з доповідями Г. В. Індіченко (Київ), В. М. Степанчук (Київ), А. П. Весельський (Краматорськ), Д. Ю. Веселова (Одеса), Д. В. Кепін (Київ), Д. В. Ступак (Київ), Д. Л. Гаскевич (Київ), А. В. Деткін (Черкаси),

С. О. Гусев (Вінниця), П. Л. Корнієнко (Київ), Н. В. Ступницька (Київ), А. В. Лазоренко (Черкаси), О. В. Фрібус (Кемерово), С. В. Конча (Київ). Доповідачі піднімали питання про етноархеологію палеоліту та його еволюції, культурну належність і хронологію окремих пам'яток, комплексний метод в індоєвропейцях. Значна частина виступів була присвячена трипільським пам'яткам.

На секції «Археологія епохи бронзи» (головуючий — к. і. н. С. Ж. Пустовалов, секретар — Л. М. Ковбель) прочитали доповіді Д. Л. Тесленко (Дніпропетровськ), В. І. Піоро (Київ), Д. П. Куштан (Черкаси), О. В. Курбан (Київ), Ю. М. Мазурик та С. Д. Панишко (Луцьк), С. В. Ревуцький (Луцьк), О. В. Візгін (Донецьк), Р. О. Мимоход (Донецьк), І. А. Чубатенко (Донецьк), В. Б. Панковський (Донецьк), В. І. Олійник (Заліщики) та О. В. Ротар (Тернопіль), С. Д. Лисенко (Фастів), К. В. Горбенко (Миколаїв), Ю. А. Вілінов (Запоріжжя). Ці доповіді присвячені етноісторичній ситуації в добу ранньої бронзи, інтерпретації нових і відомих матеріалів ямної, катакомбної, зрубної спільностей, культур кулястих амфор, багатопружкової кераміки, сабатинівської, тощо.

Учасники та гості секції «Археологія доби раннього заліза» (головуючі — к. і. н. О. С. Фіалко, д. і. н. В. М. Зубар, секретар — О. М. Чумак) прослухали та обговорили доповіді А. А. Алснєвського (Донецьк), О. А. Труфанова (Симферополь), М. В. Русяєвої (Київ), О. М. Чумак (Київ), К. В. Юматова (Кемерово), Т. Д. Пляк (Ростов-на-Дону), В. Б. Уженцева (Симферополь), В. Б. Уженцева та В. Ю. Юрочкіна (Симферополь), О. Ю. Кльоніної (Севастополь), О. О. Колесник (Київ), В. О. Нессель (Севастополь), І. А. Козир (Олександрія), С. І. Іванішиної (Вінниця), О. М. Волинець (Київ), О. В. Комара (Київ), О. О. Малець (Ужгород). Доповіді піднімали проблеми археології передскіфського та скіфського часу, зокрема, ґрунтовно була інтерпретація образів скіфської культури, розв'язання деяких проблем генезису держави Скіонну. Значна частина доповідей присвячена античним проблемам: часу виникнення перших грецьких колоній, торговельним зв'язкам Херсонеса Таврійського, культам Херсонеса III — II ст. до н. е., тощо. На одному із засідань секції піднімалися питання про торговельно-економічні зв'язки сарматських племен Північного Надчорномор'я, існування сарматського центру Клепідава на Поділлі, липицьке поселення в м. Заліщиках, виникнення обряду інгумації у лісостепового населення черняхівської культури, боротьбу племен Північного Подунав'я та Подністров'я з Римом.

На секцію «Середньовічна археологія (V — перша половина XIII ст.)» (головуючий — к. і. н. Н. М. Нікітенко, секретар — Р. В. Семенцова) було заявлено 29 доповідей, зареєструвалось 24 учасники, з них виступили 19: Ю. О. Приходюк (Київ), Г. С. Богуславський (Одеса), О. О. Іванов (Ростов-на-Дону), О. Ю. Жиронкіна та Ю. І. Цитковська (Харків), В. В. Колода (Харків), О. Б. Бубенко (Київ), О. В. Філюк (Київ), Д. В. Репік (Київ), Я. І. Гайдичук (Чернівці), П. М. Борисенко (Чернівці), С. Д. Панишко (Луцьк), В. А. Петровський (Симферополь), О. В. Джанов (Симферополь), Ф. О. Андрощук (Київ), Н. Є. Мінсикова (Донецьк), Л. В. Шевцова (Київ), Р. В. Семенцова (Київ), Є. В. Синиця (Київ). Висвітлений доповідачами матеріал сягав витоків слов'янських культур і завершувався давньоруськими пам'ятками. Особливе місце в роботі секції займали доповіді, присвячені пам'яткам салтовомаяцької культури та проблеми взаємодії слов'ян і кочовиків. Прилюдні нові дослідження пам'яток Криму, а також скандинавських старожитностей. Розглянуті як великі археологічні комплекси, так і окремі унікальні пам'ятки. Введені до наукового обігу матеріали музейних колекцій. Новому осмисленню піддані загальновідомі пам'ятки. Поставлена низка питань, у відповідях на які відбилися намагання відійти від стереотипів і знайти нові підходи.

Протягом засідань секції «Археологія другої половини XIII — XVIII ст.» (головуючий — к. і. н. Г. Ю. Івакін, секретар — Л. В. Вакулєнко) з доповідями виступили С. І. Климовський (Київ), Т. А. Бобровський (Київ), О. В. Марченко (Черкаси), С. Г. Бочаров (Симферополь), І. І. Капріцин (Запоріжжя), М. В. Овчаров (Чернігів), В. М. Парацій (Київ), О. О. Попельницька (Київ), Л. Ю. Хохлачова (Опшине). Доповіді на цій секції присвячені питанню запустіння Києва після Батисвої навали (за дослідженнями Старокіївської експедиції), середньовічному печерному комплексу на горі Шекавиці, культовим печерам Жаботинського Онуфрійського монастиря, проблемі історичної топографії Каффи (XIV — XVIII ст.), палеодемографії могильника Мамай Сурка, дослідженню Батурина, російської та польської прикордонної фортифікації кінця XVII — XVIII ст., середньовічної кераміки з Острогу та Опшного.

Доповідачі виявили себе фахівцями з визначеною професійною орієнтацією, однак обізнаними з широчкою археологічною проблематикою, що зумовило гостроту полеміки навколо всіх доповідей. Панувала атмосфера творчого спілкування, толерантного ставлення до іншої думки.

На кожній секції були визначені кращі доповіді, щодо публікації яких Оргкомітет звернувся до редакції журналу «Археологія». Це доповіді А. А. Здорова, К. С. Мальцевої, Н. О. Петрової, Н. І. Серебрянкової, Г. М. Захарченко, Д. Л. Гаскевича, А. В. Лазоренко, К. В. Горбенко, Д. Л. Тесленко, О. М. Чумак, К. В. Юматова, Г. С. Богуславського, Ф. О. Андрощука, Р. В. Семенцова, С. Г. Бочарова, І. І. Капріцина.

На заключному пленарному засіданні місцем проведення V МАКС і МВ було обрано Національний Київський університет ім. Тараса Шевченка. Протягом Конференції діяла виставка-продаж наукової літератури, сувенірної продукції. Учасникам та гостям Конференції була запропонована концертна програма.

Робота Конференції освітлювалась по радіо («Контакт»), телебаченню («Наш час»), в пресі («Вечірній Київ»).

Успішна робота IV Міжнародної археологічної конференції студентів і молодих вчених стала можливою завдяки плідній праці членів Організаційного комітету Ю. І. Іванової, О. В. Клименко, Л. М. Ковбель, Л. М. Колотуш, К. С. Мальцевої, О. М. Чумак та членів Оперативного комітету Т. В. Бондар, Л. В. Вакулєнко, Ю. Ю. Завгороднього, О. Ю. Корсак, Р. В. Семенцової, Н. В. Ступницької та консультанта Ю. Л. Зуба.

О. В. Бондарець